

життєвий, ментально заглиблений та аксіологічно самоцінний конфлікт; художня деталь, яка важить більше, ніж розлогі описи чи роздуми; стилістично доцільні народнорозмовні монологи й діалоги розширили жанрові межі повісті Григора Тютюнника.

Отже, кількапланова подевість, ліричність оповіді, аналепсиси, фокалізація, концептуальна філософічність, глибокий психологізм як визначальні ознаки індивідуального стилю письменника, зумовлені характером авторського світосприймання і художнього мислення, модифікували жанрову форму повісті, збагативши її архітектоніку та оповідну структуру. Відтак, традиційна і водночас сучасна проза Григора Тютюнника, безперечно, є художнім надбанням української літератури ХХ ст., візитною карткою українського народу в світовій культурі [6, с. 23].

ЛІТЕРАТУРА

1. Аврахов Т. Екзистенція в художньому слові Григора Тютюнника. *Укр. мова і література в школі*. 1992. №9-10. С. 46-48.
2. Даниленко В. Енергія болю: Психічна травма в художньому світі Григора Тютюнника. *Слово і час*. 2000. № 4. С. 27-29.
3. Зборовська Н. Код української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 502 с.
4. Мороз Л. З любові і доброти (Григір Тютюнник): Літературно-критичний нарис. Київ: Дніпро, 1984. 181 с.
5. Нарівська В. Григір Тютюнник як естетично-перехідний феномен. «Прийшов, щоб не розлучатися...»: На пошану 70-річчя Григора Тютюнника: наук. зб. Київ: Твім інтер, 2005. С. 193-205.
6. Тютюнник Г. Облога: Вибрані твори / передм., упорядкув. та приміт. В. Дончика. 3-тє вид. Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2004. 583 с.

Борсук Н.

Науковий керівник – викладач Решетуха Т. В.

РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ У РЕГІОНАЛЬНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

В Україні триває п'ятий рік реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади. За оцінками експертів, реформа децентралізації є однією з найбільш успішних. Соціологічні дослідження, які проводяться Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) на замовлення Програми РЄ «Децентралізація і реформа місцевого самоврядування в Україні» у співпраці з фахівцями Ради Європи та Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, переважно висвітлюють загальну обізнаність українців про суть децентралізації. Робота засобів масової інформації дозволяє суспільству зрозуміти, куди рухається країна і як змінюється система менеджменту в процесі децентралізації. Особлива роль належить регіональним ЗМІ, які мають більше довіри від громадян і є об'єктивнішими у висвітленні якісних змін на місцях.

Актуальність дослідження зумовлена суспільним інтересом до реформи самоврядування влади та децентралізації влади, зростанням ролі регіональних ЗМІ, зокрема онлайн-медіа, у висвітленні процесу її впровадження на місцевому рівні.

Питання управління процесами децентралізації більш детально досліджено у працях, перш за все, зарубіжних авторів, оскільки реформа у різних країнах має тривалу історію. Важливими є праці Р. Масгрейва, У. Оутса, Ч. Тібу. Українські вчені в останні роки активно долучилися до вивчення процесів децентралізації та їх організаційного забезпечення в Україні.

Теорію та практику процесу децентралізації органів державної влади досліджували О. Амосов, Г. Мостовий, О. Петруніна, О. Козиріна, А. Школик. Кожний із них пропонує власне бачення процесу децентралізації. Серед робіт, які містять комплексний підхід до різних сторін процесу децентралізації, необхідно згадати дослідження О. Бориславської, І. Заверухи, Е. Захарченка [1], В. Гладій, О. Дроздовської, А. Касич [3] тощо.

Усі аспекти реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади розкрито на урядовому сайті gov.ua [4].

Децентралізацію влади в Україні визначено як одну з пріоритетних реформ, яка передбачає створення ефективної системи організації та управління соціально-економічним розвитком на місцевому рівні. Зрозуміти специфіку впровадження засад реформи на локальному рівні можна за допомогою регіональних медіа.

Комунікація органів влади з громадянами відбувається здебільшого двома каналами: завдяки організації різноманітних зустрічей і обговорень безпосередньо в самих громадах та через засоби масової інформації. При цьому перший спосіб, на думку чиновників, є доволі ефективним і подекуди дозволяє переконати мешканців громад у вигодах від процесу об'єднання. Однак, це вдається не завжди, оскільки на мешканців сіл і маленьких селищ великий вплив мають голови громад. Новостворені сайти об'єднані територіальні громади (ОТГ) не завжди виконують головні функції – забезпечення відкритості діяльності органів місцевого самоврядування, створення інформаційного майданчику для депутатів і жителів громад, надання необхідних для населення сервісів. Ефективність комунікації через ЗМІ виміряти доволі складно, найчастіше її не вистачає, а це негативно впливає на обізнаність мешканців громад.

Щоб оцінити обізнаність населення про реформу місцевого самоврядування та децентралізацію влади ми провели онлайн-дослідження «Реформа місцевого самоврядування та децентралізація влади у регіональному медіадискурсі». У ньому взяв участь 141 респондент. Серед них 70,3 % – жінки і 29,7 % – чоловіки. Середній вік майже половина опитаних (47,7 %) – від 25 до 45 років. Значну частину відповідей дали молоді люди: в опитуванні взяли участь 37,5 % респондентів віком від 18 до 25 років. Це онлайн-дослідження можна вважати репрезентативним, оскільки, у ньому дотримана вибірка за демографічними ознаками: вік, стать. Варто зазначити, участь в опитуванні брали жителі міст, сіл та об'єднаних територіальних громад.

Більшість респондентів проведеного онлайн-дослідження (63 %) знають про реформу місцевого самоврядування та децентралізацію влади. Менш поінформовані – 34,1 %, вони у своїх відповідях обрали варіант «частково знаю». Всього 2,9 % взагалі не обізнані у процесі створення ОТГ. Менш предметне знання щодо процесу децентралізації має молодь у віці від 18 до 25 років. Однак зростання рівня обізнаності щодо сутності та специфіки децентралізації прямо не позначається на показниках підтримки реформи. Відповідно «знати» не означає підтримувати, хоча потенційно інформованість і виступає кращою основою для сприйняття децентралізаційного процесу.

Конвертація знання у підтримку є повільним процесом і залежить від багатьох чинників. Одне з найголовніших – джерела інформації. Серед основних є преса, інтернет-видання, телебачення й офіційні сайти громад, які активно створюються і починають функціонувати з моменту створення ОТГ. Найпоширенішим джерелом інформації щодо реалізації реформи згідно з отриманих відповідей на запитання «Звідки черпаєте інформацію про реалізацію реформи?» респонденти обрали інтернет-видання. Підтвердили відповідь 66,9 % опитаних. На другому місці є телебачення. З екранів телевізорів 41,2 % жителів Тернопільщини дізнаються про децентралізацію. Невеликий відрив мають й офіційні сайти громад, вони є інформаційним майданчиком для 30,9 % респондентів. Це можна пояснити локальністю такого джерела інформації. Найменшою популярністю щодо висвітлення реформи користується преса, лише 19,1 % опитаних читають новини з газет. Варто відзначити, респонденти у даному запитанні залишили й свої відповіді. Вони дізнаються про впровадження реформи із соцмереж, зокрема Facebook і Twitter, а також з діалогу з депутатами.

Чи знаєте Ви про реформу місцевого самоврядування та децентралізацію влади?

138 ответов

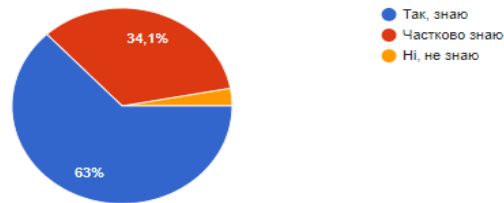

Рисунок 1. Обізнаність населення про реформу місцевого самоврядування та децентралізації влади

Звідки Ви черпаєте інформацію про реалізацію реформи?

136 ответов

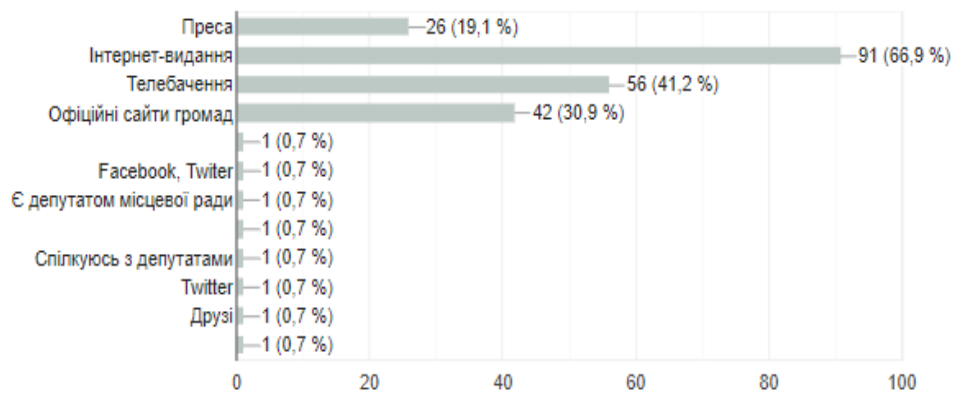

Рисунок 2. Джерела інформації про реформу місцевого самоврядування та децентралізації влади

Наскільки зрозумілою є реформа залежить і від виділеного часу на сприйняття новин. На запитання «Скільки часу Ви затрачаєте на перегляд новин на відповідну тематику» більшість – 51,1 % відмітили варіант 5-10 хвилин. Від 3 до 5 хвилин йде на процес вивчення реформи у 30,7 % опитаних. Ще 12,4 % не виділяють час на отримання інформації про реформу, а дізнаються про неї лише під час перегляду новин на іншу тематику. Це означає, що децентралізація як реформа і її процес впровадження не виявляє особливий інтерес у респондентів. У відповідях зазначили й свій варіант: 10-20 хвилин, більше 6 годин вдень, також звернули увагу, що немає ресурсу, який пише про децентралізацію лаконічно, доступно і з посиланнями на джерело.

На п'ятому році реформи не у всіх склалося чітке уявлення про децентралізацію. Найменш поінформованими залишаються пересічні мешканці. Тому досі потрібні матеріали, які би роз'яснювали суть і мету децентралізації, розповідали про те, які переваги вже відчули мешканці об'єднаних територіальних громад тощо. Сьогодні згідно з аналізом регіонального медійного простору не вистачає якісної аналітики, інформаційних приводів і людських історій, які б робили тематику реформ ближчою і зрозумілішою для аудиторії. В опитуванні 61 % респондентів зазначили, що хочуть читати аналітичні матеріали, а 36,6 % задовольняються

інформаційними статтями. Такий вибір можна пояснити тривалістю впровадження реформи. Зараз громадяни зацікавлені знати більше, думати та аналізувати її хід. Важливо почути експертні думки, розібратися у спірних питаннях, побачити перспективу. Не менш важливо дізнаватися про реформу просто, у цьому допомагають лонгріди.

Матеріали на тему децентралізації у регіональних медіа трапляються не часто. Їх висвітлення у місцевих ЗМІ залежить від інформаційних приводів. Спеціальних проектів про реформу в тернопільських медіа не передбачено. Відтак, можна говорити про недостатній рівень подачі, 48,6 % респондентів оцінили її регулярність на трійку. Так само користувачі відмітили і якість опублікованих статей в інтернет-ресурсах. Лише 6,6 % респондентів повністю задоволені матеріалами, їх влаштовує об'єктивність, збалансованість, стиль, структурованість, а – 9,9 % з недовірою ставляться до авторів. Все ж вплив журналістських публікацій на впровадження є вище середнього.

Варто зазначити, ставлення до децентралізаційного процесу є неоднаковим. Жителі об'єднаних територіальних громад оптимістичніше оцінюють сам процес об'єднання, очікують від нього переважно вигоди. Краще інформовані про перебіг реформи схильються до загальної підтримки реформи. На запитання «Що на Вашу думку принесла децентралізація мешканцям ОТГ?» майже половина 45,2 % відповіли «тільки можливості». У той же час спостерігається неоднорідність думок в інших респондентів. У децентралізації вбачають ризики, очікують негативних наслідків для своїх територій від подібного об'єднання. Населення старшої вікової групи орієнтоване на збереження існуючого статусу та зони комфорту, відчуваючи занепокоєння щодо можливих змін, які принесе процес децентралізації. Чим молодше населення, тим позитивнішою є не тільки оцінка реформи, але й ставлення до неї, а також бачення перспективного процесу, який сприймається як можливість для якісних змін на краще. Окрім цього, освітній рівень, зайнятість інтелектуальною працею позначається на рівні активності населення, що виражається у підвищених показниках готовності брати участь у процесі впровадження реформи.

Про реформу місцевого самоврядування та децентралізацію влади, згідно з опитуванням, знають 63 %. Конвертація знання у підтримку є повільним процесом і залежить від багатьох чинників. Одне з найголовніших – джерела інформації. Серед основних є преса, інтернет-видання, телебачення й офіційні сайти громад, які активно створюються і починають функціонувати з моменту створення ОТГ. Найпоширенішим джерелом інформації з якого населення дізнається про реформу є інтернет-видання. Все ж матеріали на тему децентралізації у регіональних медіа трапляються не часто. Їх висвітлення у місцевих ЗМІ залежить від інформаційних приводів. Спеціальних проектів про реформу в тернопільських медіа не передбачено. Відтак, можна говорити про недостатній рівень інформованості. Нам досі потрібні матеріали, які би роз'яснювали суть і мету децентралізації, розповідали про те, які переваги вже відчули мешканці об'єднаних територіальних громад. Ставлення до децентралізаційного процесу є неоднаковим і залежить від багатьох чинників: поінформованості, віку та місця проживання.

Перспективи дослідження медійного представлення реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні полягають у можливості подальшого вивчення регіонального онлайн-простору щодо висвітлення реформи, аналізу жанрової палітри публікацій, рівня та якості поінформованості населення щодо процесу реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади, а також вироблення рекомендацій щодо інформаційного супроводу впровадження реформи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. Децентралізація публічної влади. 2012. URL: http://despro.org.ua/media/upload/central_zac_ya_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni%282%29.pdf.
2. Гладка Т. І. Децентралізація влади в Україні як засіб посилення демократії та підвищення її стабільності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2015. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=937>.
3. Касич А. О. Теоретичні аспекти впливу процесів децентралізації на економічний розвиток країни. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8. С. 16–21.

4. Концепція реформи місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
5. Ладика І. Медіа про і для громад: як пишуть про реформу децентралізації. Медіакритика. 2018. URL: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytyka/media-pro-i-dlya-hromad-yak-pyshut-pro-reformu-detsentralizatsiyi.html>.
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. Дата оновлення: 22.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.
8. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150818>.
9. Скрипнюк О. Децентралізація влади як чинник забезпечення стабільності конституційного ладу : теорія й практика. Віче. 12. 2015. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2015_12_8.
10. Як висвітлювати децентралізацію. Докладні поради журналістам, які роблять матеріали про реформу. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/20873426-yak-visvitlyuvati-detsentralizatsiyu>.

Валентина П.

Науковий керівник – доц. Бородиця С. В.

ЕСТЕТИЧНА ПРАКТИКА ЛІТЕРАТУРНОГО УГРУПОВАННЯ «НОВА ДЕГЕНЕРАЦІЯ»

Поетія літературного гурту «Нова дегенерація» 90-х рр. репрезентує якісно нові аспекти національного письменства кінця ХХ – початку ХХІ ст., особливо значущими були запропоновані цим літературним поколінням митців жанрово-стильові трансформації. Їх вивчення в контексті естетично-філософських параметрів постмодернізму є одним із важливих завдань сучасного літературознавства. Творчість письменників-учасників «Нової дегенерації» – Івана Андрусяка, Степана Процюка, Івана Ципердюка цілісно не аналізувалася, досі дослідники (Є. Баран, А. Біла, І. Бондар-Герещенко, Ю. Логвиненко, І. Старовойт, Л. Стрингалюк, М. Ткачук та ін.) обсервували загальні проблеми їхнього творчого доробку. Тому актуальність нашого дослідження полягає у потребі вивчення оригінальної манери письма поетів-дев'яностників, зумовленої, на нашу думку, особливим стилем входження в літературний процес та перебування в сучасному мистецькому дискурсі, який не лише демонструє буттєву позицію покоління посттоталітаризму, до якого належить митці «Нової дегенерації», але й вирізняє їх з-поміж інших літгуртів у літературі кінця ХХ ст.

Мета статті – осмислити творчий феномен поетів «Нової дегенерації», оновивши усталені погляди на український постмодернізм та естетичні явища українського літературного процесу заявленої доби.

Творчість І. Андрусяка, С. Процюка, І. Ципердюка – яскравий приклад репрезентації сприйняття світу мистецького покоління письменників-дев'яностників, еволюції їхніх художнього мислення та індивідуального стилю, що розширюють уявлення про новітню українську літературу в контексті постмодерністської поетики. Свої творчі пошуки вони розпочали 1991 року в Івано-Франківську. У місцевому тижневику «Західний кур'єр» упродовж 1991-1992 років як додатки до видання були надруковані три альманахи «Нова дегенерація». Епатажна назва дивувала і викликала запитання. Було зрозуміло, що у час засилля літературних гуртів треба яскраво виділятися. Перевага надавалася ефектній, дещо кричущій назві, і ризик себе виправдав. За словами «дегенератів», гра на контрастах: компрометуючої назви й інтелектуалізму як стильової домінанти творчості, лексичного значення слова «дегенерат» й інтелегентного зовнішнього вигляду молодих письменників та ін. – виконувала важливу ініціативну функцію, звільняючи українське письменство від соцрадянських стереотипів, застарілих норм і народницьких традицій:

ми останні пророки в країні вчорашніх богів
ми останні предтечі Великого Царства Диявола
ми зчиняємо галас і це називається гімн
ми сякаємось в руку і це називається правила [1, с. 13].